

Leden 2017/1

Vychází zpravidla 6 x ročně, distribuce elektronická

Prezident: Vladimír KOSTEČKA
Pokladník: Vladimír HORÁK
Sportovní referent: Ing. Jiří HRUŠKA
Redakční rada IL: Ing. Petr VALTERA
Miroslav DVOŘÁČEK
Jan KYPTA
Členové výboru: Jiří HVĚZDA

OBSAH ČÍSLA:

ÚVODEM
POJEDEME DO MAĎARSKA?
SOUTĚŽE
MOTOR MĚSÍCE - WEBRA 1,48 RECORD
LEPIŠ, LEPI, LEPIME ...
MODELÝ: VOSA II
BABY
DIXIELANDER
TIPY A TRIKY, INZERCE

Úvodem

Vážení kolegové, poslední číslo IL vyšlo 12. 10. 2016, což je více než před rokem. Dnes se k Vám dostává nové číslo. Neodvážuji se tvrdit, že povstalo z popela, jako bájný pták Fénix a ani se neodvážuji předpovídat, že brzy dostanete další. Čas a zejména Vy, Váš zájem a podpora ukáže, že o IL je zájem a že to není marná práce.

Vězte, že vytvořit pouhých 6 stránek dá docela práci. Naštěstí se nějaké příspěvky sešly, ale ani to nestačilo a tak bylo třeba improvizovat. Výsledek mého snažení máte před sebou.

V dnešním čísle najdete informace k ME RC SAM 2018, které se bude konat nedaleko v maďarském městě Jakabszállás. Dále si můžete přečíst článek o motoru Webra 1,48 Record. Případným zájemcům o motor můžu prozradit, že jej můžete pořídit třeba na eBay. Věřím, že v krátkém pojednání o kryanoakrylátových lepidlech najdete také něco zajímavého a poučeného.

O výběr modelů do čísla se postaral Honza Kyppta, který poslal pár informací k modelu Vosa 2 a doporučil publikovat i plánek modelu Dixielander, což by mohl být tip na kategorii Nostalgie 60. Pravidla kategorie jsou k nalezení na klubovém webu. Já osobně jsem přidal jeden volný model z roku 1934. V dnešním čísle najdete i stručný výčet soutěží v nadcházejícím období a také inzerci ... Tu si jak do IL, tak i na web

Vysázal a upravil: VaPe (c) 2018

může zadat zdarma každý člen. Případně je možné vyjít vstříct i ostatním zájemcům o historické modely. Abych nezapoměl, v čísle najdete i pár stavebních tipů a triků.

Pro soutěžící, kteří uvažují o účasti na Memoriálu Radoslava Čížka 2018, je důležité si projít veškeré informace k soutěži na klubovém webu. Vězte, že organizátor soutěže Ing. Jiří Hruška a jeho tým, udělal již spoustu práce k přípravě soutěže.

Nakonec připadám jen malou poznámku. Pokud potřebujete do IL či na web něco dát, či něco postrádáte ozvěte se přímo mě, není nutné to realizovat přes někoho jiného.

Pořadatele soutěží žádám o zaslání pozvánek, samozřejmě výsledků a případně, pokud by byla chuť i článek a fotky z konané soutěže. Předem děkuji.

Pro jistotu přidám kontakty:

email valtera.petr@gmail.com
telefon 739 405 965

Pozvánka

na 13. ročník

Memoriálu Radoslava Čížka

19.-20. 5. 2018

Letiště Lipence

více informací na www.SAM95.CZ

Vážení přátelé,

dovolte nám Vás pozvat na Memoriálu Radoslava Čížka 2018, který se uskuteční v termínu **19. – 20. 5. 2018** na letišti v Lipencích.

Propozice, včetně dalších informací naleznete na klubových stránkách.

Přihlášky, podávejte nejpozději do **20. 4. 2018** pomocí přihlašovacího formuláře na klubovém webu, případně na kontaktní email. Pro každý model vyplňte samostatný formulář.

Těšíme se na Vaši účast!

Miroslav Dvořáček

Pojedeme do Maďarska?

Jak jistě mnozí víte, v letošním roce se uskuteční již XVI. Mistrovství Evropy RC historických modelů letadel v maďarském Jákabszállasi. Na stejném místě se ME uskutečnilo již v r. 2013, místo konání je tedy již dostatečně známé.

Město Jákabszállás leží ve středním Maďarsku, ve Velké dunajské kotlině, v Báčsko – malokumpánské župě. Nejbližším větším městem poblíž

je Kecskemét. Ve městě žije asi 3000 obyvatel. Od Prahy je vzdáleno zhruba 620 km.

Samotné letiště je moderní záležitostí! Leží jižně od města v nadmořské výšce 111 metrů nad mořem. Vybudováno bylo od r. 1996 v místě bývalých bažin a skládky odpadků. V současnosti je v blízkosti více než 1 km dlouhé betonové osvětlené dráhy 5 hangárů, hotel, bazén, restaurace a sportovní centrum.

Zde nalezl zázemí maďarský SAM 5 pro svoji premiéru v pořádání

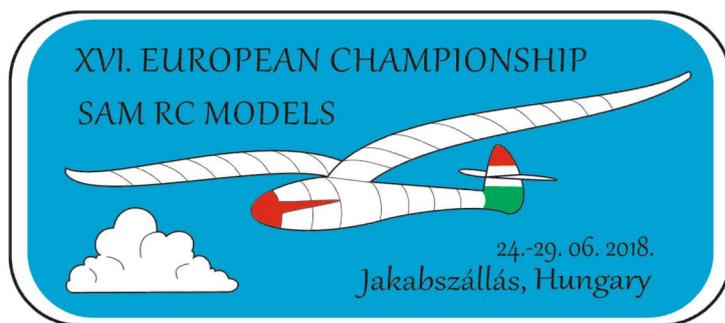
Mistrovství Evropy ve dnech 23. - 28. 6. 2013. Mistrovství se tehdy zúčastnilo 117 soutěžících z 10 zemí s téměř

300 modely. V hodnocení národů Česká republika obsadila 3. místo za domácím a italským týmem. Do České republiky putovaly dvě zlaté medaile (kat. ELOT a OTVR), jedna stříbrná (OTMR-A)

a dvě bronzové (OTMR-A a Elektroruber). Počasí tehdy naprosto neodpovídalo zdejšímu zvyklostem – od druhého dne soutěžních letů foukal silný nárazový vítr, který se částečně uklidnil až večer. Teplota nepřesáhla 15°C. Byl

tedy plně využit i náhradní den (pátek), kdy se již počasí uklidnilo, oteplilo se, a bylo možno odlétat mino další i tehdy novou kategorii Elektroruber.

Z hlediska zázemí pro soutěžící modeláře bylo možno využít služeb místního hotelu (**), hotelů a ubytoven v okolí, nebo tábořit přímo na

letišti. Vedle hotelu je plocha s dostatečnou travnatou udržovanou plochou pro stany přímo v sousedství „památečného“ MIG-15. Samozřejmostí jsou přípojky pro elektrický proud (cca. 30 m daleko). Plocha je stíněna stromy. Pro obytné vozy je podobná plocha umístěna o pár metrů dál. Hotelová restaurace nabízí stravování včetně snídaní, k dispozici je i točený Staropramen.

Do konce ledna je třeba se předběžně přihlásit! Uzávěrka závazných přihlášek je pak **15. 5. 2018**. Pořadatelé již nyní

upozorňují na provádění technických kontrol modelů, nezapomeňte tedy dokumentaci k modelům.

Soutěže

11. 2. **H, V**, Velká Dobrá

11. 2. **A3 - Favorit Cup**, Velká Dobrá

4. 3. **H, A3**, Žehrovické hzedlo, Velká Dobrá

17. 3. **Historické modely**, Pl. liga, 1. kolo, Pan. Týnec

18. 3. **Historické modely**, Tereziánská liga, 1. kolo, Pan. Týnec

1. 4. **Historické volné modely**, Memoriál Franty Švarce, Velká Dobrá

7. 4. **Historické volné modely**, Hořická jarní, Hořice

7. 4. **Historické RC modely**, Hořická jarní, Hořice

7. 4. **Historické modely**, Pl. liga, 2. kolo, Pan. Týnec

7. 4. **Historické modely**, Pl. liga, 2. kolo, Pan. Týnec

8. 4. **Historické modely**, Tereziánská liga, 2. kolo, Pan. Týnec

21. 4. **Historické RC modely**, Valašské Klobouky

21. 4. **Historické modely**, Pl. liga, 3. kolo, Pan. Týnec

21. 4. **Lánský historik**, Lány

22. 4. **Historické modely**, Tereziánská liga, 3. kolo, Pan. Týnec

28. 4. **Jarní Lipenecký historik**, Lipence

28. 4. **Dvacetinky + BV, P30**, V, Brno

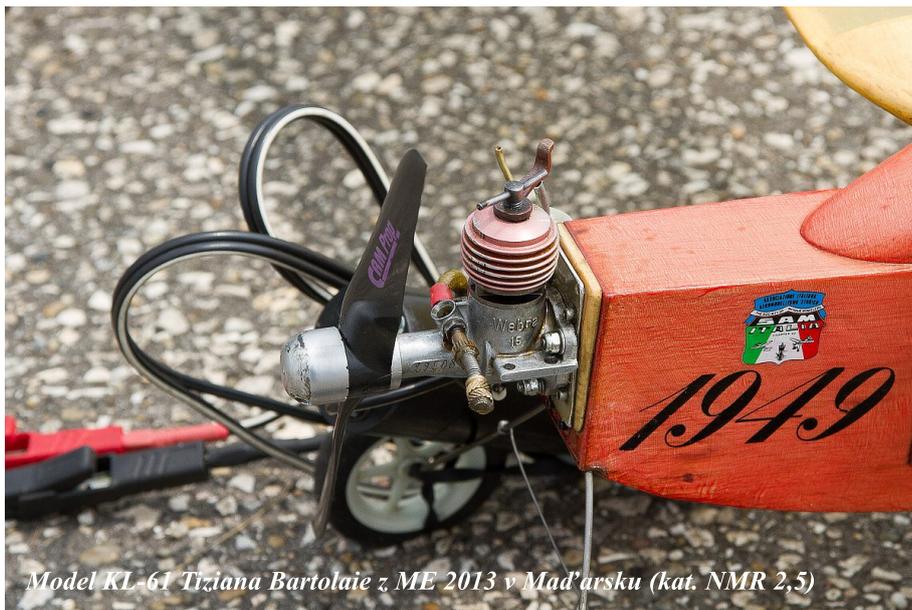
1. 5. **Plzeňský historik**, Plzeň

Miroslav Dvořáček

Motor měsíce – Webra 1,48 Record

Spalovací modelářské motory jsou nedílnou součástí všech motorových modelů letadel, a zvláště historických. Chceme do budoucna v každém dalším čísle představit nějaký motor, který má souvislost s historickými modely letadel.

Na úvod toho miniseriálu bych čtenářům rád představil menší detonační motor německé produkce **Webra 1,48 RECORD**, který byl k dostání ve své době i v Československu. Motor v provedení, jak je na fotografiích a schematickém náčrtu vyráběla mezi léty 1954 - 1959 firma Fein-und Modell-technik v Berlíně. Jednalo se o tzv. spotřební motor určený pro široké použití pro volné a upoutané modely letadel a hydroglizéry. Pro modely lodí s pohonem lodním šroubem se vyráběla i verze s vodním chlazením. Konstrukčně celkem jednoduchý motor je typický tvarem skříně (tlakový odlitek z lehké hliníkové slitiny), která umožňovala montáž motoru klasicky na patky, nebo v některých případech výhodněji na přírubu, která je součástí skříně. Ocelová kliková hřídel je ve skříně uložena kluzně. Duralová ojnice není vypouzdřena. Litinový píst se pohybuje v ocelové vložce, protipíst je také ocelový. Vložka válce je zašroubována v skříně a dotažena duralovým

Model KL-61 Tiziana Bartolaie z ME 2013 v Maďarsku (kat. NMR 2,5)

eloxovaným válcem.

Sání motoru je řízeno klikovým

dle druhu modelu vrtule o průměru 7“ až 8“.

V letech 1959 – 1964 dostal motor jiné provedení vložky válce, novou klikovou skříně (přišel o možnost montáže na přírubu), změnil se také tvar válce – horní část byla kulatější, červený elox ale zůstal zachován. Poslední série od r. 1964 již měly výrazně menší válec bez barevného eloxu.

Pro soutěžení dle pravidel SAM je možno motor použít pro kategorii OTMR-AB, NMR 2,5 a Nostalgie 60.

hřídelem, vyplachování motoru je centrální. Motor se vyznačoval

jednoduchým spouštěním zastudena i za tepla, nebylo třeba jej „ulívat“ palivem do karburátoru nebo výfuku – postačilo jedno dvě protočení motoru s ucpaným difuzorem.

Motor dosahoval nejvyššího výkonu

0,133 koňských sil při 13 800 ot./min-1, největší kroučící moment vykazoval při 8 600 ot./min-1. S vrtulí 8 x 4“ dosahoval okolo 10 000 ot./min-1. Pro upoutané rychlostní modely byla doporučena vrtule 6 x 8“, pro běžné použití pak

Technické údaje:

Zdvihový objem:	1,48 cm ³
Vrtání:	12,9 mm
Zdvih:	11,4 mm
Hmotnost:	85 g

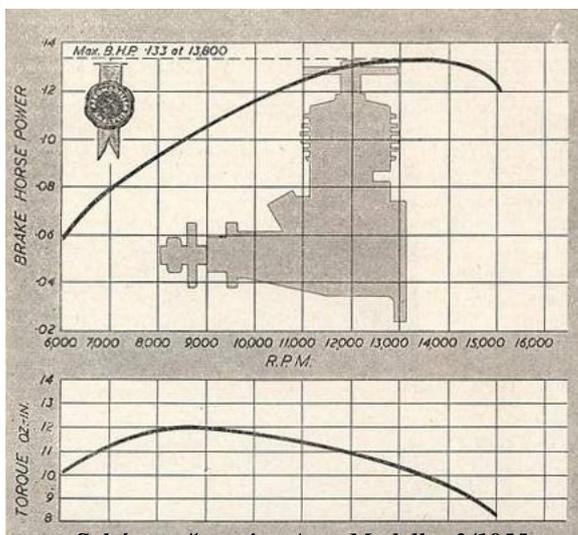

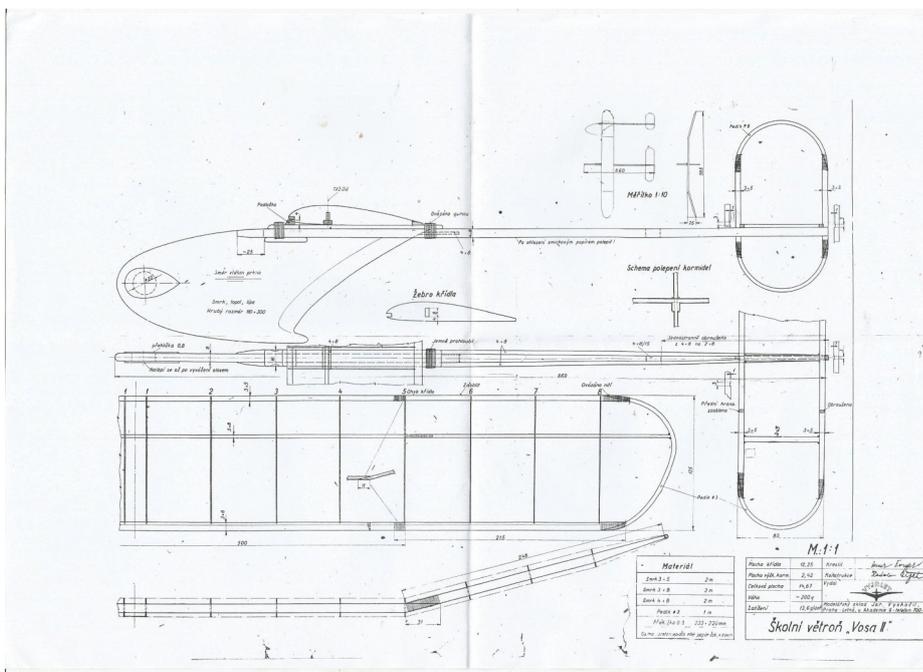
Schéma z časopisu Aero Modeller 2/1955

Školní model VOSA II, autor Radoslav Čížek, plánek vydán u firmy Vyjalet Jaroslava Vyskočila.

Je to model, který R. Čížek navrhl pro své kroužky. Stavěn byl hlavně v roce 1948, jak je dokládáno i na fotografiích v starších číslech IL.

Plánek kreslil Zdeněk Tvrdek, který byl v žehrovickém klubu na přelomu čtyřicátých a padesátých let jeho náčelníkem. VOSU I popsal R. Čížek v IL 18, kde poprvé zveřejnil svoji "nejlepší" Vosu, se kterou létal jen on sám, VOSA S.

VOSA I se od dvojky lišila lepším profilem pro tak malý model. Na VOSU II použil R.Čížek tehdy "módní" profil NACA M-4, který byl navíc i dosti tlustý. VOSA II byla i počátkem padesátých let doporučována jako základní model v modelářské osnově. Další informace o VOSÁCH v dalším čísle IL.

SAR MODELS
NOVĚ OTEVŘENÝ E-SHOP

Petr Valtera

Lepíš, lepí, lepíme ...

Lepení je jednou z mnoha základních modelářských operací, jejímž cílem je pevně spojit dva či více dílů k sobě. K tomu, abychom dosáhli požadovaného výsledku, je nezbytné zvolit i příslušné lepidlo, které nám zaručí pevné spojení obou dílů. Snad každému je jasné, že než se rozhodneme k použití lepidla, musíme si položit otázku, zda lepidlo, které hodláme použít je vhodné k danému materiálu a zda zajistí požadovanou pevnost spoje.

Dnes na úvod malého miniseriálu do světa lepidel se podíváme na zoubek snad nejpobulárnějšímu lepidlu současnosti a to vteřinovému lepidlu. Jinak zvanému prstolep, sekuďňák, kyanoakrylát, vteřinař, apod.

Tento typ lepidla je možné využívat ve stavbě historických modelů bez omezení a s výhodami které poskytují, tj. rychlost stavby, ale i případných

oprav.

Z chemického hlediska je jedná o třídu organických sloučenin využívaných jako rychle tvrdnoucí lepidla. Mezi takové látky patří například methyl-2-kyanoakrylát, ethyl-2-kyanoakrylát nebo n-butyl-kyanoakrylát. Vteřinové lepidlo je pevné lepidlo, zvláště pokud se použije na neporézní materiály nebo na materiály obsahující stopy vlhkosti.

Je výborné i pro lepení živých tkání, a i když je to při běžném používání nepříjemný (až nebezpečný) vedlejší efekt, lze ho využít pro lepení tkání v chirurgii (bez šití). Dále se vteřinová lepidla se používají pro sestavování prototypů elektronických zařízení, leteckých modelů a mají velmi široké využití ve všech oblastech lidské činnosti.

Při jejich použití je ovšem dbát na bezpečnost, neboť okamžitě slepují kůži a sliznice. Jejich páry jsou toxické

a dráždí citlivé membrány v očích, nosu a krku. Okamžitě polymerizují vlhkostí

v membráně a stávají se inertní. Toto nebezpečí lze minimalizovat používáním v dobře větraných prostorách. Okolo 5 % populace se může při opakované expozici senzibilizovat na páry kyanoakrylátů, pak se u nich objevují příznaky podobné chřipce. Vteřinová lepidla mohou také dráždit kůži a způsobovat alergickou kožní reakci. Ve vzácných případech může vdechování par kyanoakrylátů spustit astma.

Vteřinová lepidla se dodávají v širokém sortimentu typů různých výrobců, které jsou optimalizované podle požadavků konkrétních aplikací, např. podle lepených dílů, zatížení, jemuž bude spoj vystaven, geometrie spoje, parametrů procesu, atd. Jejich adheze k většině materiálů je vynikající a pevnost lepených spojů ve smyku a tahu je velmi dobrá.

Obecně z modelářského hlediska rozlišujeme vteřinové lepidla na řídké, střední a husté. Samozřejmě existují i další varianty jako např. super řídké, gelové, na polystyren apod.

Výhody vteřinových jsou následující:

- čisté a snadné nanášení;
- velmi rychlá fixace součástí v požadované pozici;
- lepení široké škály různorodých materiálů;
- vysoká pevnost na velmi malých lepených plochách;
- neobsahují rozpouštědla.

K urychlení tuhnutí je možné použít aktivátor vteřinového lepidla ve spreji, s jehož pomocí můžete slepit i takové materiály, jako je například molitan. Stejně tak k rozlepení a očištění je možné použít rozlepovač, jinak zvaný debonder.

Aplikace vteřinového lepidla je snadná, ale občas se někteří z nás setkávají s problémem, jak vlastně nanést lepidlo na lepené plochy? Někteří lepidlo nanášejí přímo z lahvičky, jiní je přelívají do jiných speciálních aparátur a jiní zase lepidlo nanášejí nějakým nástrojem přímo z lahvičky. Samozřejmě existuje celá řada možností jak to udělat a zde jsou některé z nich a

pár rad navíc.

1. Není zrovna nejlepší možností zapichovat a nechávat ve vršku lepidla jakýkoliv kovový předmět. Dochází k častému zasychání, což je k zlosti.

2. K aplikaci lepidla je možné využít některé z nabízených aplikátorů, ty lze zakoupit v modelářských prodejnách. Jedná se o špičky, silikonové hadičky apod. Vcelku dobré řešení, bez nutnosti

jakkoliv upravovat špičku lepidla.

3. Další možností aplikace je

zajít do nejbližší lékárny a zakoupit jehly. Je dobré si koupit různé průměry, tím je prakticky možné ovlivnit množství vytékajícího lepidla v závislosti na jeho druhu. Nezapomeňte ovšem odstranit ostří jehly. Občas se stane, že lepidlo v tomto aplikátoru zatuhne, řešení je snadné, nahřejte zapalovačem kovovou část. Tím dojde k

opálení přebytečného lepidla a uvolnění. Vše opět funguje dále jak má. Občas to tak trošku vystřelí, ale není to nic dramatického.

4. Je možné si zhotovit různé pomocné aplikátory. Nejběžnější způsob je zapíchnutí jehly do vhodné násady a ubroušení či odstřížení jejího ouška, čímž vznikne taková vidlička. Tento způsob je hodně využíván plastikovými modeláři.

5. Víte, že když nalijete vteřinové lepidlo do vytlačeného důlku v modelině, tak nezasychá tak rychle?

6. Je dobré si schovávat lahvičky a nástavce k dalšímu využití. Od vteřinového lepidla je snadno očistíte ponořením do acetonu.

7. V případě, když potřebujete odstranit vteřinové lepidlo z plastového povrchu, tak je dobré vyzkoušet debonder na některém nenápadném místě. Občas dochází k nežádoucímu naleptání povrchu. Na vině je debonder. Pak nezbyne nic jiného, než vyzkoušet jiný. Prostě není plast jako plast a ani debonder jako debonder.

Tipy a triky ..

Také při stavbě modelů používáte svoje udělátka, šablony a postupy?

Tak sem s nimi, třeba někdo zrovna přemýšlí o tom, jak to či ono udělat ...

Takže neváhejte fot'te a hlavně pište, at' Váš nápad neupadne na smetišti dějin ...

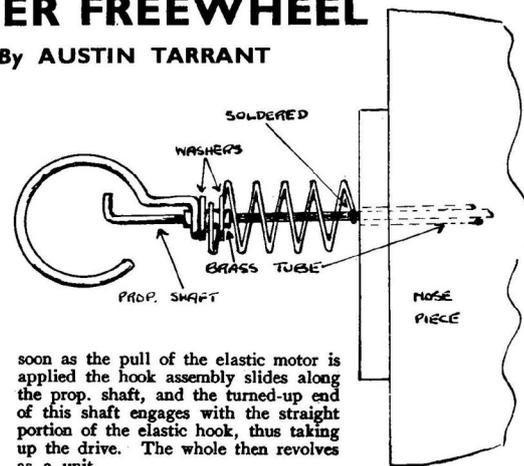
A SIMPLE AND EFFICIENT PROPELLER FREEWHEEL

By AUSTIN TARRANT

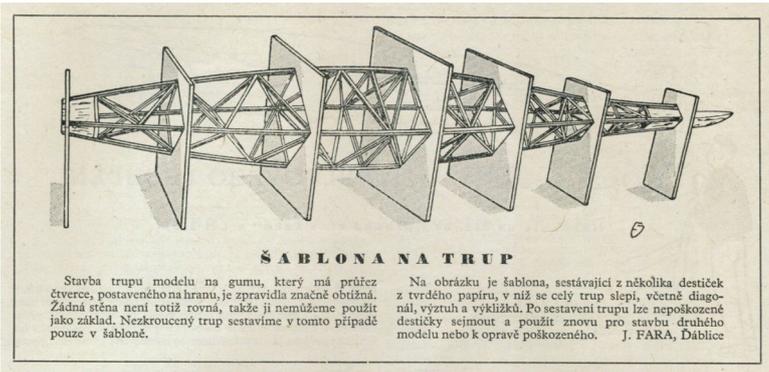
THE sketch shows a propeller freewheel which is fitted behind the nosepiece, and is out of sight. This type of freewheel can be employed where a spinner type prop. is used, and the only additional friction set up when the prop. is freewheeling is that between the loop on the spiral spring and the washers on the brass sleeve. This is small enough to have no effect on the gliding abilities of a model, for the spring is not under tension or compression while the freewheel is in use. It is under tension when the model is powered, but this has no ill effect.

It is simple to make, and consists of a short piece of brass tube to fit the selected gauge of prop. shaft soldered in a loop formed in the end of the elastic hook with two washers, also soldered to it. A loop on the end of the spiral spring fits into the recess thus formed. This part could be made from solid, if a lathe is available. This hook assembly slides freely on the prop. shaft, but the prop. is fixed to the shaft. Make the spring only just strong enough to hold the hook in the correct position.

The sketch shows it in the free-wheeling position. As

soon as the pull of the elastic motor is applied the hook assembly slides along the prop. shaft, and the turned-up end of this shaft engages with the straight portion of the elastic hook, thus taking up the drive. The whole then revolves as a unit.

ŠABLONA NA TRUP

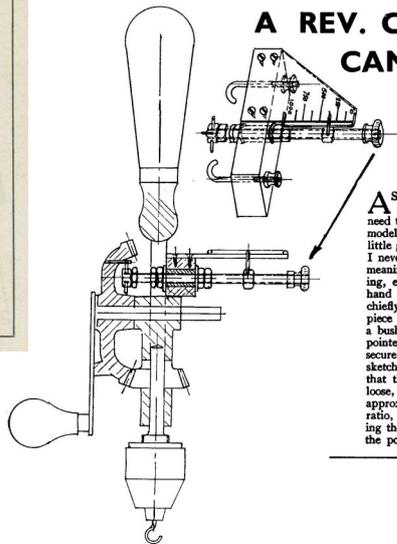
Stavba trupu modelu na gumu, který má průřez čtverce, postaveného na hranu, je zpravidla značně obtížná. Žádná stěna není totiž rovná, takže ji nemůžeme použít jako základ. Nezkroucený trup sestavíme v tomto případě pouze v šabloně.

Na obrázku je šablona, sestávající z několika destiček z tvrdého papíru, v níž se celý trup slepí, včetně diagonál, výztuh a vyklízků. Po sestavení trupu lze nepoškozené destičky sejmut a použít znovu pro stavbu druhého modelu nebo k opravě poškozeného. J. FARA, Dabčice

THE AERO-MODELLER September, 1939

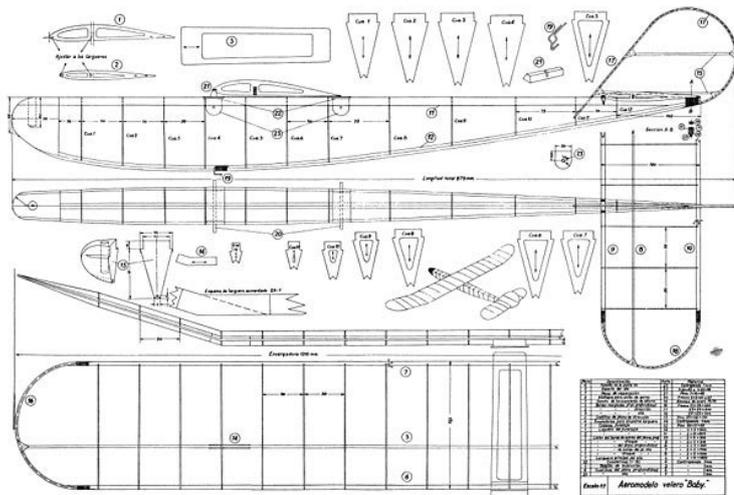
A REV. COUNTER WHICH CAN BE FIXED TO A HAND-DRILL WINDER

By J. YOUHILL

AS all other keen modellers, I have found the need of a simple rev. counter most urgent. There is no need to mention the many disappointments in a promising model being wrecked by a miscount in winding. This little gadget took me about an hour to construct, and now I never fear the job of putting on the turns or the well-meaning questioner who wants to know about wing loading, etc., halfway through the wind. Any of the usual hand drills can be adapted, and the material used is chiefly wireless odds and ends; the main spindle is a piece of 2 BA screwed rod with lock nuts and washers, a bush, 1 mm. wire for the star wheel, driving peg and pointer, metal scale plate. The 1/2 in. hook screws will secure hard wood base to the hand drill frame. The sketch should be self-explanatory, but it might be noted that the nut with the pointer attached should be fairly loose, and the scale, if marked 1 1/2 in. long, will give approximately 1,000 turns if the brace is of the 4 to 1 ratio, and the star wheel has six teeth, as shown. Twisting the knurled nut at the end of the spindle will return the pointer to zero ready for the next wind.

Model Baby, autor Helmut Kirschke, publikováno v časopise Segelflieger, květen 1934, rozpětí 1200 mm. Plánek na obrázku je španělskou modifikací, která byla používána a stavěna modeláři ve čtyřicátých letech ve Španělsku.

Inzerce

Poptávám publikaci: Soustruh pro metalické dílnu, Lubomír Valouch, Vydavatelství MAC, spol.s.r.o., 1999
Nabídněte!
valtera.petr@gmail.com nebo telefon 739 405 965

Model Dixielander, autor George Fuller, publikováno v Aeromodeller a prodáván jako stavebnice firmou Yeoman model kits, 1959

